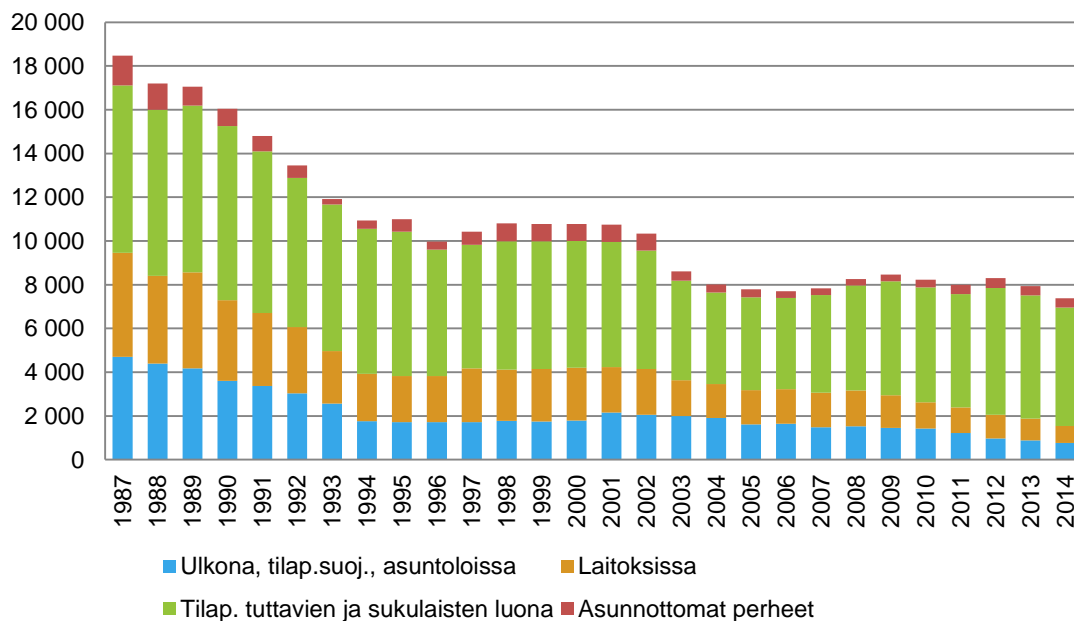

Selvitys 1/2015

Asunnottomat 2014

29.1.2015

Kuvio 1. Asunnottomien määrä 1987–2014.

Asunnottomuustiedot perustuvat Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) asuntomarkkinakyselyyn vuodelta 2014. Kyselyyn vastasi 282 Manner-Suomen kuntaa, vastausprosentti oli 92,8 %. Raportissa käsitellään asunnottomuuden kehitystä vertaamalla poikkileikkaushetken 15.11.2014 lukuja edelliseen vuoteen. Tarkemmin käsitellään 11 kaupunkia, jotka ovat mukana pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmassa (PAAVO II). Kuntakohtaiset tiedot asunnottomuudesta löytyvät raportin liitetiedostoista.

Sisällys

1	Asunnottomuus Suomessa vuonna 2014	3
2	Helsingissä ja Lahdessa asunnottomuus väheni	3
3	Vuoden 2014 pitkäaikaisasunnottomuus	4
4	Maahanmuuttajien asunnottomuus kääntyi laskuun	5
5	Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmat	5
6	Lisää rahaa asumisneuvontaan	7

1 Asunnottomuus Suomessa vuonna 2014

ARAN asuntomarkkinakyselyn mukaan vuoden 2014 lopussa Suomessa oli 7 107 yksinelävää asunnotonta ja 427 asunnotonta perhettä. Yksinelävien asunnottomien määrä väheni edellisvuodesta 354 ja pitkäaikaisasunnottomien 102 henkilöllä. Asunnottomien perheiden määrä lisääntyi 10 perheellä. (Taulukko 1)

Vuonna 2014 asunnottomuutta esiintyi 122 Manner-Suomen kunnassa, kun vuotta aiemmin luku oli 116. Suhteessa väkilukuun asunnottomia oli eniten pääkaupunkiseudulla. Helsingissä yksineläviä asunnottomia tuhatta asukasta kohden oli 5,6, Espoossa 2,4 ja Vantaalla 2,6. Väkilukuun suhteutettuna paljon asunnottomia oli myös Riihimäellä (1,8), Kotkassa (1,5) ja Raisiossa (1,5).

2 Helsingissä ja Lahdessa asunnottomuus väheni

Vuonna 2014 Helsingin asunnottomuus väheni yhteensä 600 henkilöä. Myös Lahdessa asunnottomuusluvut laskivat, asunnottomuus väheni 45 henkilöä. Vantaalla asunnottomuus kokonaisuudessa kasvoi, kuitenkin pitkäaikaisasunnottomuus väheni. Espoossa asunnottomuus lisääntyi. Turussa asunnottomuusluvut kasvoivat hieman. Tampereella asunnottomuus kokonaisuutena lisääntyi, pitkäaikaisasunnottomuus kääntyi kuitenkin laskuun. Myös Oulussa asunnottomien määrä kokonaisuudessa kasvoi. Joensuussa asunnottomuusluvut pysyivät lähes vuoden 2013 tasolla. Jyväskylässä, Kuopiossa ja Porissa asunnottomien määrä kasvoi. (Taulukko 2)

Taulukko 1. Asunnottomien määrä ryhmittäin 2014.

Koko maa	2014		Vuosi muutos (hlöä)		Vuosi muutos (%)	
	Yksineläviä asunnottomia	näistä pitkäaikaisasunnottomia	Yksineläviä asunnottomia	näistä pitkäaikaisasunnottomia	Yksineläviä asunnottomia	näistä pitkäaikaisasunnottomia
Ulkona, porrashuoneissa, ensisuojuissa yms.	362	176	30	30	9,0 %	20,5 %
Asuntoloissa, majoitusliikkeissä	402	175	-145	-53	-26,5 %	-23,2 %
Erilaisissa laitoksissa	774	473	-45	-58	-5,5 %	-10,9 %
Vapautuvat vangit (ei as.)	155	69	-23	1	-13,0 %	1,5 %
Tilapäisesti tuttavien tai sukulaisten luona	5 414	1 550	-212	-22	-3,8 %	-1,4 %
KOKO MAA yhteensä	7 107	2 443	-394	-102	-5,3 %	-4,0 %
Asunnottomia naisia	1 647	458	-157	-76	-8,7 %	-14,2 %
nuoria alle 25-v.	1 626	409	-234	-111	-12,7 %	-21,3 %
maahanmuuttajia	1 482	504	-504	-144	-25,4 %	-22,2 %
Asunnottomat perheet	427		10		2,4 %	
perheissä lapsia	467		-8		-1,7 %	
maahanmuuttajaperheitä niissä lapsia	226		-28		-11,0 %	
	323		-23		-6,6 %	
Kunnan asuttamat						
yksin. asunnottomat	2 748	867	-318	-203	-10,4 %	-19,0 %
perheet	379		-50		-11,7 %	
perheissä lapsia	472		-98		-17,2 %	

3 Vuoden 2014 pitkäaikaisasunnottomuus¹

Marraskuussa 2014 pitkäaikaisasunnottomana oli koko maassa 2 443 henkilöä. Pitkäaikaisasunnottomuus väheni noin sadalla henkilöllä (4 %). Helsingissä pitkäaikaisasunnottomuus laski 195 henkilöä eli lähes neljänneksellä vuoteen 2013 verrattuna. Myös Vantaalla pitkäaikaisasunnottomien määrä laski 16 henkilöllä. Espoossa pitkäaikaisasunnottomuus kasvoi, lisäystä edelliseen vuoteen oli 80 henkilöä. Yhteensä pääkaupunkiseudulla oli marraskuussa 2014 pitkäaikaisasunnottomana noin 1 650 henkilöä, mikä on 67 % koko maan pitkäaikaisasunnottomista. Paavo-kunnissa pitkäaikaisasunnottomuus väheni 114 henkilöllä. Pitkäaikaisasunnottomien määrä väheni Helsingin ja Vantaan lisäksi Tampereella ja Lahdessa. Espoon lisäksi myös Turun, Jyväskylän, Kuopion ja Porin pitkäaikaisasunnottomuus kasvoi. Joensuussa ja Oulussa tilanne pysyi lähes ennallaan. (Taulukko 2)

Nuorten, alle 25-vuotiaiden, pitkäaikaisasunnottomuus väheni Helsingissä 140 henkilöllä. Paavo-kunnissa nuorten pitkäaikaisasunnottomuus väheni yhteensä 30 % ollen yhteensä 349 henkilöä. Naisia oli Paavo-kunnissa pitkäaikaisasunnottomana 413 henkilöä, mikä on 28 % vähemmän kuin vuonna 2013. Pitkäaikaisasunnottomien maahanmuuttajia oli vuonna 2014 pääkaupunkiseudulla yhteensä 495 henkilöä, 24 % vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Taulukko 2. Suurimmat asunnottomuuskunnat 2014.

Kunta	Asunnottomat 15.11.2014				Muutos 2014–2013, henkilöä			
	Yksinelävät			Asunn. Perheet	Yksinelävät			Asunn. Perheet
	Asunnot- tomia yht.	Pitkäaikais- asunn.	alle 25- vuotiaita		Asunnot- tomia yht.	Pitkäaikais- asunn.	alle 25- vuotiaita	
Helsinki	3 500	1 220	700	280	-600	-195	-400	-20
Espoo	633	303	159	43	70	80	9	2
Vantaa	544	134	135	24	22	-16	20	-9
Turku	234	160	12	0	13	11	-11	0
Tampere	245	46	66	4	70	-26	44	-3
Jyväskylä	163	51	50	7	22	18	10	2
Lahti	72	32	23	0	-45	-25	-11	0
Kuopio	126	36	26	0	24	23	11	-1
Joensuu	86	23	22	4	-2	2	2	2
Pori	91	47	11	2	6	15	-2	1
Oulu	83	26	26	2	40	-1	20	2
Yhteensä	5 777	2 078	1230	366	-380	-114	-308	-24
Koko maa	7107	2443	1626	427	-394	-102	-234	10

Asunnottomuusluvuissa korostuu pääkaupunkiseudun merkitys, koska yli kaksi kolmasosaa Suomen asunnottomista on helsinkiläisiä, espoolaisia tai vantaa-laisia. Taulukkoon 2 on koottu **pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmassa** (Paavo I ja II) mukana olevat **Paavo-kunnat**. Paavo-kuntien

¹ Pitkäaikaisasunnottomalla tarkoitetaan henkilöä, jonka asunnottomuus on pitkittynyt tai uhkaa pitkittyä sosiaalisten tai terveydellisten syiden vuoksi yli vuoden mittaiseksi tai asunnottomuutta on esiintynyt toistuvasti viimeisen kolmen vuoden aikana.

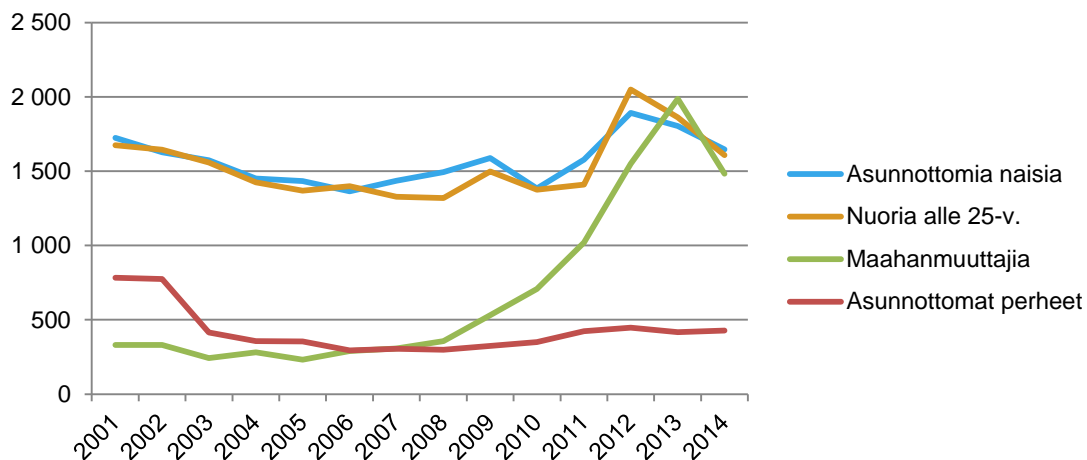
osuus Suomen asunnottomista oli 81 % vuonna 2014. Tarkempaa tietoa Paavo-kuntien asunnottomuudesta ja niiden tekemistä toimenpiteistä on liitteessä 3. Muita runsaan asunnottomuuden kuntia vuonna 2014 olivat Kouvola yhteensä 100 asunnotonta, Kotka 83 asunnotonta ja Kirkkonummi 55 asunnotonta. (Ks. Liite 1)

4 Maahanmuuttajien asunnottomuus kääntyi laskuun

Suurimman ryhmän asunnottomista muodostavat *tilapäisesti tuttavien tai sukulaisten luona asuvat*. Vuonna 2014 kolme neljästä yksinelävästä asunnottomasta ja 63 % pitkäaikaisasunnottomista kuului tähän ryhmään (taulukko 1).

Vuonna 2014 noin 23 % asunnottomista oli alle 25-vuotias. Naisten osuus asunnottomista oli lähes sama. Vuoteen 2013 verrattuna nuorten asunnottomuus pieneni lähes 14 % ja naisten noin 9 %. Nuorten ja naisten asunnottomuus on ollut lähes identtistä viimeisen kymmenen vuoden ajan (kuvio 2.).

Vuonna 2014 asunnottomien maahanmuuttajien määrä väheni yli neljänneksellä kun se on aikaisemmin noussut vuodesta 2010 lähtien. Myös asunnottomissa perheissä maahanmuuttajien osuus kääntyi laskuun ollen nyt noin 53 % kaikista asunnottomista perheistä. Kaikkien asunnottomien perheiden määrä lisääntyi (2,4 %). Asunnottomia perheitä oli vuonna 2014 yhteensä 427 ja perheissä lapsia yhteensä 467.

Kuvio 2. Asunnottomuus eri kohderyhmissä 2001–2014.

5 Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmat

Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelman PAAVO I:n (2008–2011) tavoitteena oli puolittaa pitkäaikaisasunnottomuus asuntojen määrällä mitattuna. Ohjelman tavoitteena oli tuottaa 1 250 uutta palvelu- tai tukiasuntoa pitkäaikaisasunnottomille. Ohjelmaan osallistuivat Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Turku, Lahti, Jyväskylä, Kuopio, Joensuu ja Oulu.

Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelman PAAVO II:n (2012–2015) tavoitteena on poistaa pitkäaikaisasunnottomuus. Ohjelmassa ovat mukana samat kaupungit kuin aiemmassa ohjelmassa, minkä lisäksi mukaan on liittynyt Pori vuonna 2013. Ohjelman toteuttamiseen tarvittavien investointien ja tukipalveluiden rahoitus varmistetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, Raha-automaattiyhdistyksen ja ARAn kanssa.

Taulukko 3. ARAn rahoittamat asunnot aiesopimuskunnissa 2008–2014*.

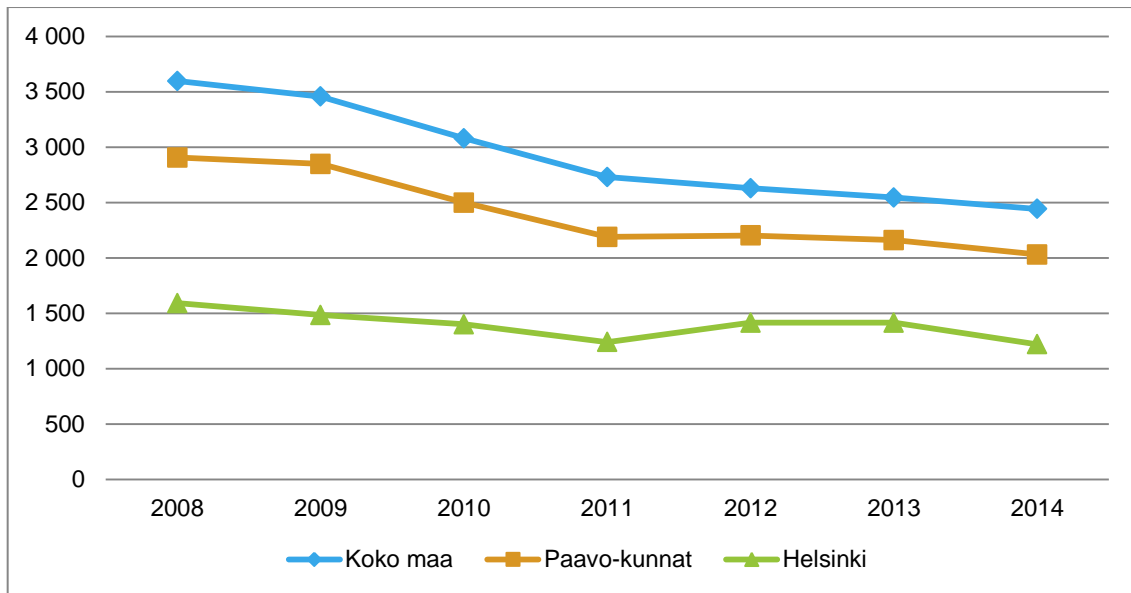
Kunta	Uudistuotanto	Perusparannus/ hankinta	Yhteensä
Espoo	166	125	291
Helsinki	307	433	740
Joensuu	48		48
Jyväskylä		38	38
Kuopio	105	10	115
Lahti	98		98
Oulu	24		24
Tampere	169	49	218
Turku	60		60
Vantaa	76		76
Pori	16		16
Kaikki yhteensä	1069	655	1724

*) Mukana investointiavustusvarauksen saaneet hankkeet, osa kohteista on vielä rakenteilla. ARAn lisäksi Raha-automaattiyhdistys (RAY) on rahoittanut Helsingissä 19 ja Espoossa 10 asuntoa pitkäaikaisasunnottomille.

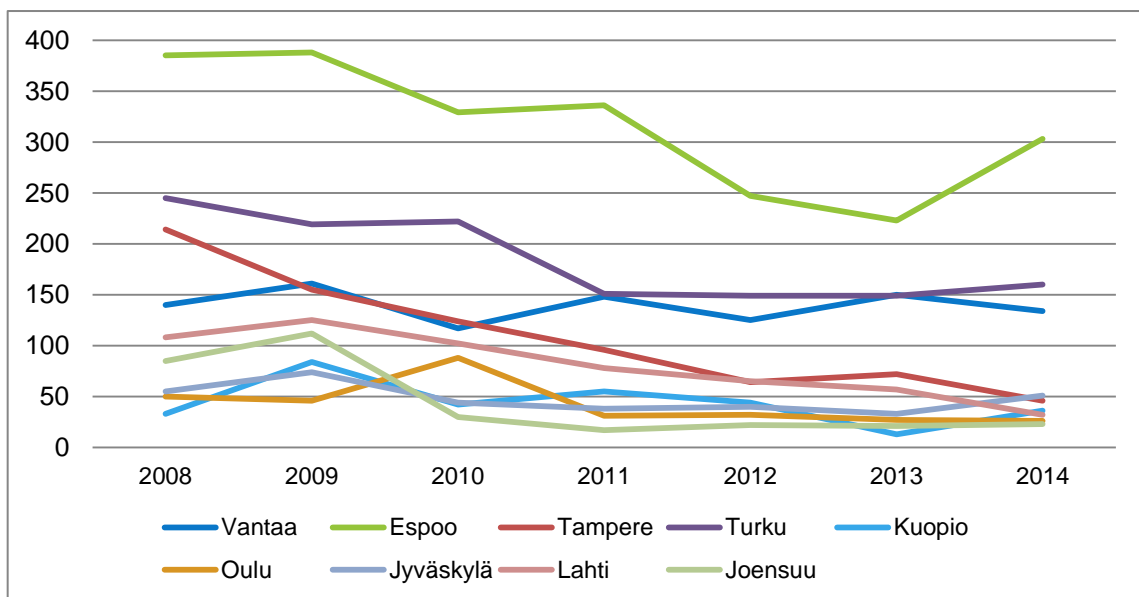
Taulukossa 3 on ARAn rahoittaman asuntotuotannon osuus aiesopimuskaupunkien pitkäaikaisasunnottomuuden poistoon vuosille 2008–2014. Aiesopimuskaupungit ovat saaneet tänä aikana ARAn investointiavustusta² noin 67,6 miljoonaa euroa 1 724 asunnon rakentamiseen, perusparannukseen tai hankintaan. Asuntojen määrälliset tavoitteet ylitettiin jo PAAVO I aikana, mutta pitkäaikaisasunnottomuuden puolittaminen tai poistaminen ei ole vielä toteutunut. Kiinnostus pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämiseen tarkoitettujen asuntojen rakentamiseen on laskenut muutaman viime vuoden aikana.

Pitkäaikaisasunnottomuutta on kartoitettu ARAn asuntomarkkinakyselyn avulla vuodesta 2008 alkaen. Kuvioissa 3 ja 4 näkyy pitkäaikaisasunnottomuuden kehitys koko maassa ja Paavo-kunnissa. Koko maan pitkäaikaisasunnottomuus on vähentynyt tänä aikana yli tuhannella henkilöllä (32 %). PAAVO-kunnissa vähennystä on ollut 30 %. Helsingissä vähennystä on ollut 23 %, Vantaalla 4 % ja Espoossa 21 %. Pitkäaikaisasunnottomuuden puolituksessa ovat onnistuneet Tampere (79 %), Joensuu (73 %) ja Lahti (70 %). Vain Kuopiossa on pitkäaikaisasunnottomuus lisääntynyt (9 %) Paavo-ohjelmien aikana.

² Luku sisältää asunnoille tulevan avustusosuuden, kun hankkeelle on tehty avustuspäätös. Asuntoihin liittyvien muiden tilojen avustus ei ole mukana. Varaus- ja osapäätösvaiheessa oleville hankkeille on laskettu arvio haetun avustuksen määrästä.

Kuvio 3. Pitkäaikaisasunnottomuus koko maassa, Paavo-kunnissa ja Helsingissä vuosina 2008–2011.

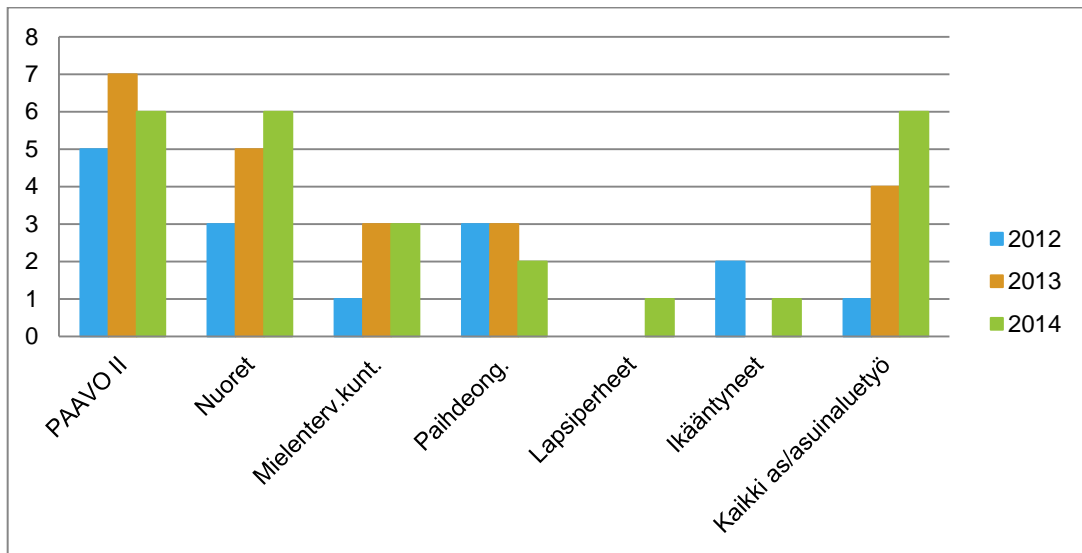
Kuvio 4. Pitkäaikaisasunnottomuus Paavo-kunnissa 2008–2014.

6 Lisää rahaa asumisneuvontaan

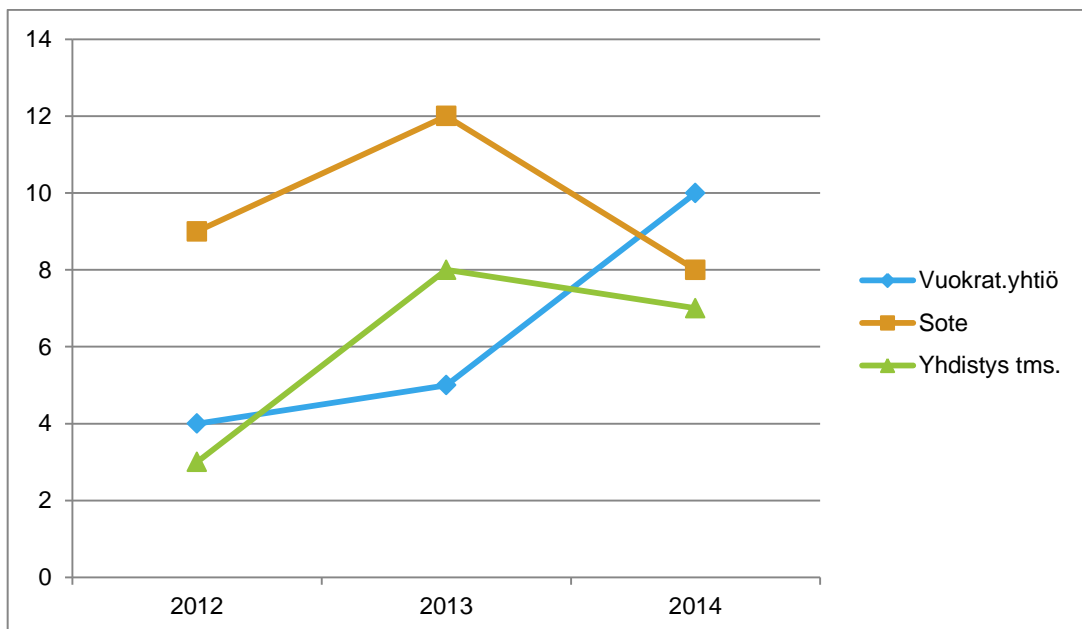
Valtioneuvoston asuntopoliittisen toimenpideohjelman 2012–2015 mukaan asumisneuvontatoiminta vakiinnutetaan ja siihen osoitetaan valtionavustuksia 0,6 milj. euroa vuosittain. Avustuksen suuruus on 20 % kustannuksista. Vuoden 2015 valtion talousarviossa avustuksen myöntämisvaltuutta lisättiin 0,9 milj. euroon ja avustuksen määrä voi olla 35 %. Asumisneuvojatoimintaa on edelleen kehitettävä ja vakiinnutettava vuosien 2015–2017 aikana pysyväksi toiminnaksi.

Avustuksella tuettavan toiminnan tarkoituksena on ennaltaehkäistä ja ratkaista asumiseen liittyviä ongelmia sekä asunnottomuutta. Toiminnalla voidaan vähentää vuokraveloista ja häädöistä aiheutuvia kustannuksia.

Avustusta voivat hakea kunnat, yhteisöt ja järjestöt, jotka toteuttavat tai käynnistävät asumisneuvojatoimintaa. ARA myöntää avustukset sekä koordinoi ja valvoo toimintaa. Vuosina 2012–2014 asumisneuvojatoimintaa on toteutettu 30 kunnassa eri puolilla Suomea ja avustuksella on palkattu 50 asumisneuvojaa.

Kuvio 5. Asumisneuvonnan kohderyhmät.

Kuvio 6. Asumisneuvonnan avustusten saajat.

Selvityksen liitteet

Liite 1 Kunnat, joissa asunnottomia vuonna 2014 (suuruusjärjestys)

Liite 2 Kunnat, joissa asunnottomia vuonna 2014 (maakunnittain)

Liite 3 Paavo-kuntien asunnottomuus vuonna 2014, toimenpiteet ja syyt kehitykseen